Ч. 255 (13.203). Львів, четвер 17. листопада 1932. Poocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За престіж наукової установи.

Перед Загальними Зборами Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Львів, 15. листопада 1932.

Дня 20. листопада ц. р. найвища галицька наукова установа скликує свої загальні збори. На цих зборах мають згідно зі статутом право голосу не тільки вчені, але й звичайні члени, що хоч і не займаються наукою, то цікавляться і журяться розвитком Наук. Тов. ім. Шевченка, як одного із тих нечисленних наших товариств, що самим характером своєї праці, репрезентують нас перед світом.

Найближчі збори мусять пройти під гаслом прочищення атмосфери, в якій досі проминала праця на вул. Чарнецького 26. Нічи всім уже відомо, що відносини в останніх роках були там зовсім ненормальні; і науковий і адміністраційний провід спочивав у руках одної людини, що не виправдала цих надій у ніякому напрямку. Вчені на загальних зборах голосували на голову, як на „ділову" людину, що зможе подбати за потрібні матеріяльні засоби, а ділові люди йшли за голосом тієї більшости учених, яких кандидат на голову вмів зєднувати собі обіцянками гонорарів і перспективами особистої карієри для поодиноких членів, що хотіли друкувати якнайбільше коштом інших.

Цей наскрізь ненормальний стан, досі не зовсім зліквідований, повинні найближчі загальні збори основно змінити. На чолі Товариства повинна станути людина, яка має загальну пошану як учений і громадянин, яка своїми прилюдними виступами не осмішувала би наукової установи, яка малаб на оці у першій мірі загальну наукову працю та не звязувалаб зі своїм становищем ніяких особистих інтересів. Тим більше повинна це бути людина, що не веде ніякої специфічної політики, ще й ворожої загальнонаціональним інтересам.

Від функцій голови Наук. Тов. ім. Шевченка слід би відокремити чисто адміністраційні та фінансові обовязки; хист організування наукової праці рідко йде у парі із купецьким хистом. Фінансовий стан Наук. Тов. ім. Шевченка, що розпоряджає поважним майном, домагається ділової керми, що спочивала би в руках кількох осіб, енергійних, до яких громадянство має безглядне довіря.

Не менше настирливою потребою є деяка ревізія дотеперішніх метод наукової праці. Наук. Тов. ім. Шевченка, що вважало досі необхідним оплачувати ріжні ділові становища, не мало фондів на постійного наукового секретаря, через руки якого переходили би всі наукові праці. Наслідком цього досі у виданнях Наук. Тов. ім. Шевченка панує наприклад повний хаос щодо правопису — всупереч офіціяльному рішенню, що воно приймає харківський правопис, а також мова всіх видань лишає багато до бажання. Бож ті видання, що йдуть на чужину і попадають у руки чужинних учених-знавців, не повинні підривати авторитету наукової установи і витворювати в уяві чужинців неприємний образ про наш культурний рівень. І справді не треба бути аж фахівцем, щоби ствердити, що наприклад навіть праці фільольоґічної секції не мають ні одностайного правопису ні чистої літературної мови.

Ясно, що загальні збори не зможуть відразу направити всіх цих справ. А проте неодним своїм вибором вони можуть рішити про майбутній розвиток нашої установи, знесиленої нині духово і матеріяльно. Якби на чолі Наук. Тов. ім. Шевченка стояла була за останні роки відповідна людина, то певно ми не мусіли би нині стверджувати деяких сумних фактів. Обмежуючись до самої наукової праці звернім тільки увагу на такі явища. Наук. Тов. ім. Шевченка, не даючи монументальних синтетичних праць повинно було вважати своїм обовязком збирати, як і за давніх літ, статистичний матеріял, що освітлювалаб би нові обставини нашого життя; воно повинно було подбати за видання наукової граматики української мови та підручного словника; воно повинно було згуртувати довкола себе найчільніших письменників, що своєю творчістю та знанням літературної мови оживили би наукову працю у цій царині; воно не допустило би до того, щоби такий твір як першу загальну українську енциклопедію мусіли брати на себе зовсім приватні люди.

Всі ці недостачі і багато інших, на яких тут нині зупинятись не можемо, розяснюють явище, що офіціяльні виступи Наук. Тов. ім. Шевченка є зовсім дориворчні, далекі від рівня такої наукової установи. На розбудження і піддержання наукового та літературного руху товариство це не має впливу. У духовій і творчій праці нашого народу у мент великого занепаду культурного життя Наук. Тов. ім. Шевченка не відграє такої ролі, яку повинно би з огляду на сам характер своєї праці та на засоби, які могло би для неї використати.

Сподіваємось, що найближчі загальні збори перейдуть під знаком санації цих невідрадних відносин і що вони виберуть головою людину, яка розуміє потребу зміни і старатисьме, щоби вона прийшла якнайшвидше для добра нашої найвищої наукової установи і нашого інтелігентного загалу.

Спроба революції у Женеві.

У „місті мира", як титулують часом Женеву, сталися події, яких ніхто не міг передбачити. Але саме це було одною з головних причин, що заворушення могли прийняти такі поважні розміри та коштувати стільки жертв. Уряд Женеви не був приготований до виступів, які зорганізували більшовики Якаж історія тих подій?

Звичайно, що — як скрізь — так і в Швайцарії комуністична аґітація найшла податливий ґрунт у господарській скруті, яка не минула й Швайцарії, тієї країни добробуту. Передовсім зачинилися чужинецькі державні кордони для експорту відомого в цілому світі швайцарського експортового промислу (сир, чоколяда і т. д.). Загальне зубожіння припинило туристичний рух та взагалі звело до мінімум приїзд чужинців, які були головною позицією у платничому білянсі тої країни. Через те вибухла кріза серед готелярів, реставраторів і в усіх інших ділянках промислу, торгівлі та професій, залежних від доплиıву закордонних гостей. Повстало безробіття, на яке найближчий бюджет передбачує уже 34 міл. шв. фр. допомоги. Дефіцит швайц. залізниць виказже за один рік округло 35 міл. франків. Дефіцит бюджету змушує думати про знижку платень, яка дійде від 8—10 відс. Серед таких відносин швайцарці стали більш податливими на радикальні гасла. Вправді останні вибори до Національних Зборів, що відбулися в жовтні мин. року, дали більшість консервативним групам, а всеж соціялісти збільшили свій стан посідання до близько 50-ти мандатів, а комуністи замісць 2-ох мандатів здобули три.

Женева зокрема була осідком радикалізму, тому, що там з особливою гостротою кидається у вічі найбільше богацтво поруч з найбільшою нуждою. До тогож Женева, яка здавна була „очком у голові" III. Інтернаціоналу як осідок Ліги Націй, примушувала соц.-демократів також іти на демаґоґію і ліцитуватися з комуністами. Вислід, очевидно, був такий, що женевська група соц.-дем. була радикальним лівим крилом цілої швайцарської соціял-демократії, а на ділі опинилася під переможним впливом комуністичної тактики.

Притоку до останніх демонстрацій, дали збори т. зв. Національної Унії, яка з свого боку виступає надзвичайно агресивно проти соціялістів і комуністів.

І так промовці на зборах Національної Унії жадали, — тільки вже запізно — рішучих заходів проти більшовицької акції. Відкриваючи збори голова д-р Штайнмец звернув між іншим увагу на присутність у Женеві двох поміжних комуністів, одного з Моншеран, а другого з з Поділля, які появилися на женевському ґрунті зі спеціяльною метою і закликав присутніх до оборони армії та батьківщини. Інший промовець жадав енергійних заходів проти „московських переворотців". Останній з промовців закликав до боротьби проти революціонерів, кермованих з Москви. Прийнято його резолюцію, яка покликувалася на 23. точку конституції, що забороняє особам, які перебувають на службі чужої держави, виконувати громадські функції та пропонувала позбавити Ніколя і Дікера, соціялістичних провідників, їх посольських мандатів. Тимчасом Ніколь, опертий на плечах своїх прихильників, закликав до революції в Женеві та цілім світі, а комуніст Лебе його підтримував: „і ми — мовляв — переведемо цю революцію, коли треба зі зброєю в руках. Совіти святкують тепер пятнацятилітній ювилей, ми з ними. Хай живуть Совіти". На це спантеличена юрба відповіла окликами: „Хай живе Росія!"

Демонстрації приймали все більший характер комуністичної революції, з якою поліція та жандармерія не могла дати собі ради. Ситуація була тим більш критична, що розаґітована юрба готовилась до нападу на збори Національної Унії. Третя сотня школи рекрутів, викликана на поміч поліції, не змогла теж привернути спокою. Юрба стрінула вояків камінням, їм кидали в обличча перець, деяким відібрали рушниці, а навіть один кулемет, який потім лежав поломаний на вулиці. Понад двацять рекрутів ранено. Решта відступила до Палати Вистав. Коли юрба, не вважаючи на трикратне попередження продовжувала наступ, військо почало стріляти Впало десять убитих і понад сорок осіб поважно ранених. Між жертвами були й глядачі, що участи в революті не брали.

Вістки про події в Женеві, осідку Союзу Народів, викликали — очевидно — величезне враження у столицях великих держав. Але можна сумніватися, чи там зрозуміють як слід значіння женевських подій. Совіти, яким так дбайливо допомогли великі держави своїми позичками й торговельними звязками та яких вони так уперто запрошують до участи в Союзі Народів, показали блискуче, що Женева лежить у сфері їх впливів.

Папен переговорює.

Канцлер Папен зложив візиту саському урядові в Дрездні. В розмовах з провідними колами заявив, що уряд республики хоче створити нові конституційні основи для співпраці широких мас над реформою устрою та усуненням вибуялого парляментаризму з німецького політичного життя. В часі побуту Папена в столиці Саксонії комуністи й націонал-соціялісти робили на вулицях міста демонстрації, в часі яких падали оклики: „Геть з голодовим канцлером!“ Демонстранти грозили переїзджаючому канцлерові кулаками. Коли Папен сідав під ратушем до самоходу, націонал-соціялістичний посол Маєр, крикнув, грозячи кулаками: „Пане Бісмарку, забратися!“ Поліція мусіла кілька разів інтервенювати, розганяючи юрбу ґумовими палками.

З Дрездна канцлер Папен виїхав до Галле, а звідси поверне до Берліна. На вівторок і середу заповіджені приняття представників центру і баварської людової партії. Зачувати, що канцлер звернувся теж до соціял-демократів. Хоче теж конферувати з Гітлером.

—o—

Ціль переговорів Папена.

БЕРЛІН, 15. XI. ПАТ. Несподіване запрошення канцлером Папеном представників соціял-демократів на конференцію викликало серед німецьких націоналістів невдоволення. В демократичних колах думають, що Папен хоче мати тільки один арґумент більше за розвязанням райхстаґу, коли його переговори з партіями скінчаться невдачею. На основі інформацій преси соціял-демократи узалежнюють свою участь у переговорах від висліду розмови Папена з б. пруським премієром Бравном.

Управа баварської людової партії в Мінхені ствердила на вчорашньому засіданні, що переговори Папена з провідниками партій ведені тільки для збереження форми перед розвязанням райхстаґу, заки він збереться. Проти такої політики баварська людова партія виявила рішучий протест.

По широкому світі.

— Бомбовий замах у Льозанні був звернений проти станиці пожежної сторожі, що розганяла людей підчас недавніх заворушень при помочі сикавки.

— В Буенос Айрес викрито терористичну змову проти президента республики й уряду.

— Бельгійський уряд рішив прилучитися до акції інших европейських держав у справі воєнних довгів.

— В Марсилії застрілили три корсиканці з політичної пімсти 16 револьверовими стрілами одного листоноса, теж корсиканця.

— Чехословацький міністр закорд. справ Бенеш перебуває в Льондоні, де відвідав польського амбасадора Скірмунта.

— В Букарешті вибухли студентські демонстрації, звернені проти мадярів.

— Міжнародня економічна конференція, яку англійський уряд хоче скликати в Льондоні, не відбудеться раніш як у квітні.

—o—

Французький розброєйний плян.

ПАРИЖ, 15. XI. Французький плян, зложений в бюрі розброєйної конференції в Женеві, виходить із двох принципіяльних заложень: 1) редукція зброєнь мусить брати на увагу кожний континент і кожну державу; 2) французький проєкт вказує на однодушність у справі внесення Гувера, висуваючи як головну ціль розброєної конференції зміцнення оборонних сил редукцією сил аґресивних. Франція пропонує здійснення акції ступневою реалізацією форми орґанізації з мілітарним характером, бо тільки цим шляхом можна сповнити німецькі постуляти, що домагаються рівноуправнення.

Дальше проєкт передбачує мілітарну допомогу для нападеної держави. Армії мусять ступнево зводитися до типу національних армій з короткоречинцевою військовою службою та обмеженим чисельним станом, причому слід брати під увагу ґеографічні умовини держав, військове вишколення й значіння поліції. Запаси воєнних матеріялів мають підлягати контролі Союзу Народів і перейти в розпорядження нападеної держави.

В морській ділянці Франція пропонує середноморську умову. Одна з головних точок розділу 5-го про летунські сили увійшла вже в рами загальної конвенції. Є це заборона бомбардування з літаків. Проєкт піддає крім створення означеного континґенту сухопутної армії для Союзу Народів також створення міжнародньої летунської сили, принайменше в Европі.

—o—

Китайські повстанці не хотять переговорювати.

МОСКВА, 15. XI. ПАТ. Японсько-манджурсько-китайські переговори, що мали розпочатися при радянському посередництві на стації Мосевская, не відбулися наслідком відмови провідника китайських повстанців. Карахан закомунікував цю відмову японському представникові в Москві.

Як важко заснувати і втримати школу...

Домівка і наукові засоби школи*).

Виконний розпорядок до статті про домівку у нових шк. законах каже таке: „Чи домівка, призначена на школу, придатна, рішає воєвідська влада загальної адміністрації, а під оглядом шкільних потреб — шкільна влада“. Друга частина постанови ясна. Що означає перша? Що це є „воєвідська влада і т. д.“? Досі такі оречення видавали староства. Чи нпр. приватна школа у якомусь селі, віддаленому від воєвідського міста на сотню кільометрів, коли хоче виконати постанову 12 ст. шкільних законів і відновити свою концесію, мусить спроваджувати комісію аж з воєвідства? Так само село, що захоче оснувати приватну школу? Дошкульність і коштовність цієї постанови аж надто очевидна. Головна Управа „Р. Ш.“ звернулася до Кураторії Л. Ш. О. за вияснениям і з проханням інтервеніювати у Воєвідствах, однак одержала відповідь, що тут Кураторія не компетентна. Тоді Гол. Управа „Р. Ш.“ звернулася сама до всіх трьох Воєвідств з пропозицією, щоби вони погодилися видавати свої оречення на підставі опінії, представленої делеґованими до льокальної візії старостами. На таку пропозицію львівське Воєвідство погодилося, тернопільське ні, а станиславівське досі не відповіло.

Як **pendant** до цього подаємо вимок з реляції кружка „Р. Ш.“ у Зборові: „У справі оснування приватної школи у нас ніяк не можемо діждатись посвідки з Воєвідства, що дім придатний на школу, хоча вже три рази була тут комісія і дім оглядала і хоча ми кількакратно інтервеніювали у Воєвідстві“...

Цей коротенький уступ шкільних законів висуває ще одну практичну проблему. Що значить „запевнення школі і т. д.“? Чи треба доконче вибудувати новий будинок чи перевести відповідну перебудівку якоїсь істнуючої домівки та закупити лавки, мапи і т. д., словом, чи треба зробити великі грошеві вклади **перед** добуттям концесії? Чи може вистане дати кавційні векслі до висоти вкладів, які треба буде зробити і таким робом „запевнити“ школі все, чого їй треба, саміж видатки робити щойно після добуття концесії? І тут зробила Гол. Управа „Р. Ш“. пропозицію, щоби вклади робити після узискання концесії, за те забезпечити їх кавційними, терміновими векслями. Однак досі кураторія Л. Ш. О. була рішуча й неуступчива та відповіла, що треба все приготовити, як слід, **перед** узисканням концесії.

Щож на це каже практика? Одно село (Дора) запропонувало дуже гарну приватну віллю під школу. На те шкільна влада зажадала м. і. перебудови віллі, поставлення бетонових виходків та вишутрування прегарного, покритого травою, подвіря... Ось що реляціонує інший сільський кружок „Р. Ш.“ (Іспас): „На місці була вже одна комісія і признала будинок зовсім відповідним з малими поправками. У цих днях має виїхати ще раз комісія, чи поправки виконані, бо Кураторія узалежнила концесію від доповнення браків“. — Дійсно, цю постанову шк. законів треба назвати пробою громадської терпеливости і впертости...

Виконні розпорядки до 12 ст. передбачують, що власники шкіл можуть бути звільнені „від виказування придатности домівки і заосмотрення в уладження та наукові засоби, якщо шкільна влада на підставі висліду переведених візитацій дійшла до пересвідчення, що ці умови виконані“. У звязку з цією приміткою цікаво ствердити, що хоч у школах „Р. Ш.“ відбуваються дуже часто урядові візитації і стан шкіл шкільній владі прекрасно відомий, ні одної школи „Р. Ш.“ не звільнено навіть від обовязку пред-

*) Гляди чч. 245, 248, 252 і 253 „Діла“.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 17. ЛИСТОПАДА 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ. 10)

ВОВКУЛАКА.

— Незвичайно цікава леґенда — крикнув я; — але пане графе, ви говорили про турів; чи справді те шляхотне звіря, яке описує Цезар у своїх „Коментарях“ і на яке полювали королі меровінґів, існує ще на Литві, так як це розказують?

— Зовсім певно. Мій батько сам убив одного жубра, розуміється за дозволом уряду. Ви могли бачити його голву у великій салі. Я сам не бачив жубра ніколи, думаю, що їх є вже дуже мало. Зате маємо тут силу вовків і медведів. Це для можливої зустрічі з одним із тих панів узяв я з собою цей інструмент (він показав черкеський чехол*), перевішений на рамені) а мій хлопець має при кульбаці подвійку.

Ми почали заглиблюватися в ліс. Швидко щезла десь вузька стежка, якою ми спершу посувалися. Що хвилини мусіли ми обіздити велитенські дерева, яких приземне галуззя замикало нам дорогу. Деякі з них, посохлі зі старости і вивернені, творили немов би вали, порослі зверху непрохідними гребенями жерепу. Деведе надибували ми глибокі багнища, вкриті водними леліями і ріжними водоростами. Трохи далі зеленіли галяви, вкриті травою, блискучою як смараґди, але горе тому, хто загнався би туди, бо ця буйна, зрадлива ростинність криє звичайно під собою бездонні болота, де кінь і вершник зникають на віки... Трудноці дороги перервали нашу розмову. Я старався їхати зараз вслід за ґрафом і подивляв неохибну певність, з якою він орієнтувався серед пущі без бусолі і з якою віднаходив завжди простий напрямок дороги на капас. Було ясно, що він довго полював по цих диких лісах.

Врешті побачили ми серед широкого проліску могилу. Була вона висока, окружена ровом, добре ще слідним, хоч зарослим кущами і засуненим у ріжних місцях. Видно було також сліди розкопок. На вершку завважав я остаки якоїсь будови з каміння, з якого кілька було обпалених. Велика скількість попелу змішаного з вугіллям і розкиданого тут і там черепя горшків грубої роботи свідчили, що тут на вершку могили піддержували вогонь довший час. Якщо вірити народнім переказам, то колись на капасах приносили жертви в людях; але нема віодної вигаслої релігії, якій не приписували би цих жорстоких обрядів, а сумніваюся, чи у відношенні до литовців можна би доказати цю теорію історичними даними.

Коли ми, себто я і ґраф, сходили з могили до своїх коней, яких ми лишили по другому боці рова, побачили ми стару жінку, що наближалася до нас, опираючися на ціпку, з кошілкою в руці.

— Ласкаві панове, — сказала, підходячи до нас, — змилосердіться наді мною Христа Бога ради. Даруйте гріш на чарку горілки, щоби я могла загріти своє грішне тіло.

Ґраф кинув їй срібний гріш і запитав її, що робить у лісі, так далеко від людських осель. Замісць відповіді показала йому кошіль повний грибів. Хоч мої відомості в ботаніці дуже обмежені, всеж таки видалося мені, що багато із цих грибів належало до трійливих.

— Слухайте, жінко — сказав я їй — ви хіба не думаєте їсти їх?

— Ласкавий пане, — відповіла бабка зі смутною усмішкою, — бідні люди їдять усе, що їм Бог дає.

— Ви не знаєте наших литовських шлунків — промовив граф — вони залізні. Наші селяни їдять всі гриби, які лише де є, і нічого їм не шкодить.

(Продовження буде.)

*) Футерал на черкеську рушницю (прим. автора).

ложити виказ шкільного приладдя! А від виказування придатности домівки досі звільнені лише дві гімназії і одна народня школа „Р. Ш."...

Засоби удержання школи.

Тут виконні розпорядки вводять дві новини: 1) вони вимагають від шкіл предкладати річний прелімінар буджету школи. Досі робили це лише школи, які одержували державні субвенції. А таких серед українських не було ні одної. 2) Дозволяють предкладати декляраціі батьків як забезпечення передбачених річних видатків школи. Дотеперішня практика не має тут нічого замітнього записати.

Засоби державного натиску.

З черги подаємо в перекладі найважніші постанови законів про приватне шкільництво, що торкаються тієї справи.

Ст. 4. (1) Школу може зачинити шкільна влада, яка виконує надзір, якщо ореченням тієї влади ствержено, що:

а) школа була нечинна впродовж 3 місяців без оправдання;

б) науковий або виховний рівень школи впродовж останніх 3-х років був невистарчаючий;

в) школа не придержується обовязуючих приписів або постанов статуту школи;

г) навчання або виховання молоді відбувається в дусі нельояльнім для держави, або школа не протиділала успішно шкідливим під виховним оглядом впливам на молодь.

Ст. 6. (3) Шкільна влада може зажадати від кандидата на директора або вчителя письмового ствердження відповідної державної влади, що поводився бездоганно під оглядом моральности та супроти держави;

(4) Шкільна влада може в даній школі відмовити затвердження директора або не допустити вчителя до навчання, якщо устійнить, що того вимагають педагогічні огляди.

Ст. 7. (1) Шкільна влада може зажадати усунення директора або вчителя, якщо признасть, що той:

а) має на молодь шкідливий вплив під виховним оглядом;

б) не придержується обовязуючих приписів і постанов статуту школи;

(2) Шкільна влада може у випадках, передбачених в уступі (1), припинити директора або вчителя в його діяльности.

До цих постанов виконні розпорядки не вносять нічого надзвичайного, за виїмком до ст. 7. До нього вони додають таке:

§ 19 (до ст. 7). 1) Перед вимогою усунути директора (учителя) влада має подати до його відома закиди, визначуючи йому одночасно для вияснень речинець не коротший ніж двотижневий.

2) Вимогу усунути директора, а також рішення про його припинення у службі шкільна влада скеровує разом з поданням причин до власника школи і т. д.

Повищі постанови викликують цілу низку сумнівів, якими приглянемося ближче.

В. Кузьмович.

Доразовий суд в Яворові.

(Від власного кореспондента.)

Дня 14. ц. м. зачався доразовий суд в Яворові перед судом з Перемишля (предсідник судді Фріз, прокуратор Тимінський) над *Юрком Батогом та Осипом Якубовичем за підпали забудувань поляків у Яворові.* Боронять: д-р Семен Шевчук зі Львова і д-р В. Неділка (оба оборонці Ю. Батога, останій приділений з уряду) та Паар (оборонець О. Якубовича). До салі впускають за білетами. Є також кореспонденти преси.

Розправа почалася в 9. год. рано. Оба обвинувачені молоді хлопці: Батіг слугою у поляка А. Булатовича, а О. Якубович шевським челядником у поляка Маґеровського. Оба зізнають по польськи; оба греко-католики; Батіг круглий сирота.

Акт обвинувачення закидає Ю. Батогові, що він спалив чотири польські забудування в Яворові, до чого мав признатися на поліції та перед О. Якубовичем. Акт обвинувачення намагається пояснити здогадний вчинок Ю. Батога впливом рух. т-ва „Сокіл" у Яворові та заарештованих (сьогодні в Перемишлі) у звязку з підпалами Семена Менди. Вол. Грабовського й Остапа Линди.

В першому дні розправи передполуднем відчитано акт обвинувачення та приступлено до переслухання обвинувачених. Обв. *Ю. Батіг* до ніякого підпалу не признається, а свої зізнання на поліції пояснює побоями. На всі запити суддів, прокуратора та оборонців відповідає вичерпуючо і заперечує свою вину.

Обв. *О. Якубович* зізнає, що Ю. Батіг признався був перед ним до підпалів. одначе заперечує всяке навязання до „Сокола" чи арештованих у Перемишлі. *Оборонець Паар* ставить питання: „Чи тобі, Якубович, не говорив Юрко Батіг, що треба підпалити. аби інших боронити?" Обв. *Якубович* рішучо заперечує це кілька разів. Зусилля д-ра *Шевчука*, аби довідатися про джерело концепції обор. Паара, не дали висліду, бо обор. Паар заявив. що це його тайна.

По обідовій павзі зізнавали свідки: *Гелена Орська, Альфред Качурба, Н. Міллер. Францішек Панеш, Евстахій Прокопович. Марія Кіслевич і Параня Волівендер.* Тільки Гелена Орська і Францішек Панеш обтяжували у більшій мірі Ю. Батога. Перші чотири свідки є власниками спалених забудувань. Особливо свідок Фр. Панеш говорив широко проти Ю. Батога та не щадив при тому й українців та навіть німців! Е. Прокопович ствердив, що справді О. Якубович говорив йому, наче Ю. Батіг признався перед ним до підпалів, але це виглядало більше на сплетню, а сплетень тоді крутилося в Яворові багато. Цікаві зізнання зложила Параня Волівендер, колишня служниця Панеша, а тепер у Янові, яка йдучи до поліційних зізнань, кинулася була до ставу, бо боялася побоїв. Вона ствердила, що Ю. Батіг ніколи про підпали до неї не говорив та видала йому добре свідоцтво.

При кінці першої днини поставив *прокуратор* ще внесок. аби покликати свідків на доказ, що переслухання на поліції і в суді відбувалися нормально, що трибунал і допустив. Обор. *Шевчук* ставить внесок відчитати акти справи III/4 C 169/32 окр. суду в Перемишлі та переслухати як свідків Вол. Грабовського і Федора Перуза, що сидять тепер у Перемишлі, на доказ, що вони признались були під побоями на поліції до повнення цих самих підпалів, до яких також з тої причини признався обв. Ю. Батіг. Прокуратор спротивився цьому внескові та ствердив, що згадані заарештовані до підпалів не признавалися. Д-р Шевчук підтримує свій внесок. На тім замкнено понеділкову розправу.

Болівійські втрати.

БУЕНОС АЙРЕС, 14. XI. ПАТ. На основі урядових обчислень у дотеперішніх боях під Чако полягло 3.500 болівійських вояків. Страти раненими і полоненими теж значні. Поляглих і взятих до неволі вищих болівійських старшин начисляють на поверх 100. Наслідком тих втрат болівійський уряд відкликав усіх командантів з поодиноких відтинків, іменуючи на їх місце нових.

СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА.

БЕЛЬГІЯ.

Брюселя: У дні 29. X. ц. р. українська кольонія у Брюсселі уладила святочні сходини своїх членів з приводу 14-их роковин Листопадових Днів. Виголошено промови та реферат п. Граба Мик. про хід листопадових подій 1918 р.

Ліеж: У дні 1. листопада ц. р. назначено зїзд Української Національної Ради в Бельгії. Тому сконцентровано всі сили, щоби свято 1. листопада відсвяткувати спільними заходами в Ліежі. В одному з численних ліежських костелів відслужив о. Хомин Р. Службу Божу при співучасті хору українських студентів з Лювену під проводом студ. Симка С. До численної чужої публики промовив місцевий парох французькою мовою та прегарно представив ідею, за яку гинули українські борці в листопадових днях. Продукції українського хору та слова чужинецького священика зробили зрозуміле враження на українців і чужинців. — Після богослуження відбулася листопадова академія, в якій взяли участь численні заступники українського робітництва, студентства та інтелігенції. Промовляли: інж. Андрієвський, голова Української Національної Ради в Бельгії, п. Граб М. з Брюсселі, п. Бидловський, п. Сацюк, п. Мельничук. Були теж декламації студ. Савки. В антрактах співав хор студентів. Замітне явище, що діяльну та організовану участь у приготуванні Листопадових Роковин взяли громадяни з Буковини, із Закарпатської України, із західних земель та Великої України.

Лювен: Дня 31. жовтня ц. р. українська студентська кольонія в Лювені уладила святочні сходини, присвячені великим листопадовим подіям з 1918-го року. Двомінутовою мовчанкою вшановано память поляглих. Після відспівання національного гимну була відправлена панахида в каплиці. — Дня 6. XI. ц. р. до Лювену зїхалося багато гостей з цілої Бельгії на велике свя

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 17. ЛИСТОПАДА 1932.

О. І. БОЧКОВСЬКИЙ. 6

Молода Бретанія і необретонський активізм.

V.

Першою ластівкою новобретонського руху був часопис „Бреіз Атао" (Бретанія назавжди), що почав виходити в 1919 р. у Рен (по брет. Роаон). Це був орган молоді. Старша ґенерація типу „тоже малорос" стояла осторонь від цього нового руху, що хотів програмово будити приспану національну свідомість Бретанії. Проте, швидко цей покищо мініятурний часопис, який появлявся нерегулярно у малому форматі, придбав перші симпатії, збільшив свій розмір і став виходити двічі на місяць. М. Дюамель влучно назвав його „ґеометричним осередком бретонських націй"... Незабаром біля нього заклалося видавництво пропаґандивних брошур, — „Вар Зао" (Початок). У 1925 р. з ініціятиви видатного й дуже енергійного новобретонського письменника Розарва Емона був заснований гарний літературний журнал „Ґуалярн" (Північ-Захід) з додатком на есперантській мові для ознайомлення чужинців з бретонським рухом. У свою чергу від „Ґуалярна" згодом відсепарувався новий часопис „Корног" (Захід), спеціяльно призначений для плекання бретонського національного мистецтва. Треба сказати, що бретонці у своїх національних змаганнях особливу увагу присвячують саме рідному письменству та мистецтву. „Мова й мистецтво — каже Р. Й. Крестон, один з керовників часопису „Корног", — це душа та серце народу... Бретонці — це нація, як і кожна інша; отже вони мають право плекати й плекатимуть національні мистецькі жанри, відповідно до свого духу та почувань..." Справді бретонське артистичне обєднання „Сеі Бреур" (Сім братів) багато зробило в цьому напрямі.

Але ще більші заслуги має під цим оглядом згаданий уже тут часопис, а відтак надзвичайно рухлива видавнича спілка „Ґуалярн", яка поставила своїм завданням: 1) дати змогу нашим найталановитшим і наймолодшим письменникам друкувати нові твори для найосвіченіших бретонців; 2) знайомити бретонців з іншими народами, впливати та збагачувати бретонську освіту за допомогою їхніх культур. Не було це легке завдання. Треба було перебороти ворожнечу не лише пануючої нації, але й байдужість офранцуженої своєї буржуазії, яка зрадила власний нарід та покинула його на поталу запів культурного животіння. Треба було відшліфувати з літературного боку бретонську мову. Треба було знайти шлях до селянської, культурно дуже занедбаної маси. Ось як прихильники акції „Ґуалярну" вирішили тактично цю справу. У своєму першому звіті (1928 р.) про дотеперішню працю вони так зясовують свої тактичні засади: „Спочатку поминути нарід, але витворювати бретонську еліту, яка прийняла би погляди „Ґуалярну" та була готова підтримувати його акцію, відтак з допомогою цієї еліти звернутися просто до народу, оминаючи (винародовлену *В.)* свою буржуазію.

Слід зазначити, що „Ґуалярн" за кілька років з літературного боку зробив дуже багато. Особливож його видавнича діяльність є незвичайно цінна завдяки своїй пляновитості та програмовості. Вона збагатила бретонське письменство новими літературними жанрами, яких досі не було у бретонській мові: роман, критика, новеля модерна драма. Завдяки їй у літературі появилася ціла плеяда нових талановитих письменників: Абеосен, І. Керрін, Й. Дресен, Р. Емон, Ж. Ріу, Ґ. Тремор. На бретонську мову заходами цього видавництва переклали низку архитворів клясичного й модерного письменства, між іншим уперше Шекспір, Есхил, Шеллі. Відтак видали кілька клясичних рукописів старо-кельтського письменства.

(Продовження буде.

то 1. листопада. Торжественну Службу Божу відправив о. Хомин Р., співав студентський хор під проводом студ. Симка. На академію запрошено кількох чужинців. У програму входили: промова студ. Процишина Ж. та обширний реферат про значіння акту 1. листопада і вплив його на виховання нового покоління. Реферат мав п. Граб М. з Брюсселі, який рівнож виголосив французькою мовою промову для чужинців. Решту програми доповнювали вязанки стрілецьких пісень у виконанні студентського хору та декламації студ. Столяра. Академія відбулася в Українській Студентській Салі, розмальованій українськими взорами. Свято закінчено національним гимном.

В. Д.

РАВА РУСЬКА.

День 1. листопада святкувало громадянство Рави Руської рано в год. 8. торжественною Службою Божою в намірениі українського народу, що її відслужив о. Твердохліб Антін. Вечером в год. 8. відбулися святочні сходини, на котрих д-р Богачевський Данило виголосив короткий реферат.

Подібно святкувало листопадові роковини громадянство Любичі тут. повіту. Службу Божу з проповідю відслужив о. Заяць Гнат, парох Любичі.

БУРШТИН.

Не лишився й Бурштин позаду інших міст і бурштинське громадянство зложило теж поклін живій ідеї 1-го листопада. Ще попереднього дня построєно в місцевій церкві прекрасну могилу. Над могилою високий березовий хрест, довкола березова огорожа, а дальше сумовито тремтіли берізки. Мов справді могила, десь на степах широких. Біля могили хлопці й дівчата з вінками і на почесній сторожі. Декому не подобалось дещо, лякали, веліли взяти з могили напис: 1918—32, але свято таки відбулося. У битком набитій церкві відправив місц. кат. о. Б. Іжак торжественну Службу Божу, по якій виголосив палку і повну віри в майбутнє проповідь. По богослуженні о. парох Гутковський та о. Іжак відправили панахиду. Співав місцевий хор, а в гору линула гаряча мольба за поляглих.

У 20-ті роковини смерти Лисенка.

Академія-концерт у Празі.

Дня 6. XI. ц. р. влаштувало Т-во Прихильників Української Пісні у Празі, головою якого є президент чеської Академії Наук та Мистецтв д-р Й. Б. Ферстер, академію-концерт з нагоди 20-их роковин смерти нашого незабутнього композитора Миколи Лисенка. Програма складалася з рефератів проф. Карлового університету д-ра З. Неєдлього (в чеській мові) та проф. С. Дністрянської. Крім того чеське співацьке т-во „Вітків" (у кількости 50 голосів хору) відспівало в українській мові „Туман хвилями лягає" із опери „Утоплена". „Мені однаково" та „Ой чого ти почорніло" відспівав наш оперовий співак-баритон Борис Самойлович. „Айстри" та „Ой одна я одна" відспівала в українській мові чеська концертова співачка — меццосопран М. Шмідова-Дубська. „Великий похорон" продеклямувала б. арт. державної драми в Київі Н. Дорошенкова. „Ой Дніпре, мій Дніпре" відспівав Б. Самойлович. „Ой на гору козак воду носить", „У мене був коханий рідний край" в укр. мові відспівала М. Шмідова-Дубська. Chant d'amour op. 37., Serenade op. 37 — фортепянові соля виконала Г. Трепетова та „Коли розлучаються двоє", дует М. Шмідової-Дубської та Б. Самойловича (при фортепяні п. М. Класкової). На концерті були присутні президент чеської Академії Наук та Мистецтв д-р Й. Б. Ферстер, наш славнозвісний диригент проф. О. Кошиць, ректор Українського Університету проф. д-р Ів. Горбачевський та багато інших визначних осіб. Концерт, який пройшов з великим успіхом, був дійсно концертом достойним памяти великого нашого Бояна. Нам лише залишається щиро подякувати Т-ву П. У. П. за його працю та побажати успіху в дальшій його діяльности.

ЩЕ В СПРАВІ МОЛИТВИ У ШКОЛАХ.

Подвиг о. Івана Плавюка.

В товмацькій гімназії, яка має одну третину учеників українців, а в якій не вчать української мови навіть як предмету надобовязкового, завели також приписану польським епископатом шкільну молитву. Катехитом у гімназії є о. Іван Плавюк, який рівночасно є управителем Селянської Бурси ім. Маркіяна Шашкевича. Бурса має 33 питомців. о. Плавюк, не зважаючи на виразний розпорядок свого епископа, переклав згадану молитву на українську мову і доручив ученикам українцям згідно з тим перекладом молитися в школі. З цього факту молодь дуже невдоволена, а громадянство обурене. Бож установляти чи перекладати молитви не належить до чинностей катехита, а коли у спільній акції оборони цілої суспільности перед накидуванням нашій молоді молитви вириваються одиниці непокликані з ріжними перекладами, то вони шкодять болюче справі.

Нехтують розпорядки Шкільної Кураторії.

Володислав Нах, управитель школи в Янківцях, пов. Тернопіль, каже й далі українським дітям відмовляти молитви перед і по науці у школі в польській мові. Те саме діється і в Колоколині, пов. Рогатин. Та там навіть карають тих українських дітей, що не хочуть молитися по польськи. Тамошні учительки Е. Томашевська і Софія Кулінська лишають дітей по науці у школі за кару, що не хочуть молитися по польськи, а управитель школи п. Ст. Кулінський не то, що не заборонює цього згаданим учителькам, але й сам проводить дітям у школі молитви лише в польській мові, не зважаючи на те, що по клясах є ледви по двоє дітей лат. обряду.

Честь народу наказує забезпечити життя тим, що в обороні його чести жертвували своє здоровля.

Польська преса й українські справи.

Огляди української преси у „Ґазеті Польскій".

В останньому недільному числі центрального санаційного щоденника „Газета Польска" находимо таку редакційну заяву: „Признаючи вказаною річю інформувати польського читача про настрої і течії, нуртуючі у пресі української меншини в Польщі, будемо кілька разів у місяць поміщувати синтетичний огляд української преси, яка появляється у Польщі". Одночасно з цією заміткою „Ґаз. Польска" помістила перший огляд української преси, згадуючи в ньому дуже коротко й побіжно низку статтей із „Діла", „Нового Часу", „Мети" й „Нової Зорі". Таким робом „Газета Польска" буде першим польським часописом у Варшаві, який заводить у себе періодичний й систематичний огляд української преси, даючи одночасно деякі інформаційні коментарі до поодиноких справ, призвищ і ґазет.

З цього боку треба безумовно признати відрадним явищем почин „Ґазети Польскої". Славна „ігноранція максіма ін ребус украініціс" польської преси має своє головне джерело та свій яскравий вияв у тому, що в ні одній польській ґазеті поза львівськими не було й нема референта до українських справ, при чому у польських часописах у Львові також лише в останніх роках почали більшу увагу звертати на пресу українську, — але й до нині більшість польських львівських щоденників робить це прихапцем та не має у своїй редакції нікого, хто справді добре орієнтувався би в українських справах, в українських течіях і настроях та особах. Можна теж на пальцях порахувати тих польських політичних діячів, які читають українську пресу (з урядових чинників займаються цим лише воєвідські виділи безпеки!), та ледви чи є такий польський білий крук, який стежить за українським культурним життям, нашою літературою і мистецтвом... Єдиними польськими видавництвами, які українські справи реферують періодично в обективно-інформаційному дусі, це щоденна приватна варшавська агенція „Вядомосці Украіньске" та орган Інституту національних дослідів „Справи народовосьцьове". Однак одними й другими цікавляться, здається, лише одиничні „специ", до яких не зараховуються органи польської прилюдної опінії.

Серед такої пустки **всякий** періодичний огляд української преси у варшавській ґазеті є вже деяким поступом. З другогож боку ця пустка накладає на даного референта ще більшу відповідальність, бо цілком незорієнтовані та несвідущі в українських справах польські читачі й самі співредактори часопису мусять безкритично приймати до відома все, що йому той референт скаже. Тому й відразу на підставі одного згаданого „Огляду української преси" в „Ґаз. Польскій" почуваємося до обовязку звернути його авторові увагу, щоби був обережніший у своїх твердженнях та коментарях і не спирав їх на поверховному знанні справи. І так напр. о. прелат Куницький зовсім не „розпочинав кампанії" за святкування роковин 1. листопада, лише висловлював свої думки щодо методичної програми того свята, а з самого факту конфіскати ще не виходить, що та статтейка була „визначно агресивна й підбурююча"... Так само зовсім фальшиво автор підніс невеличку й другорядну згадку про українську студентську демонстрацію у 1921 році у Відні до значіння якоїсь центральної проблеми, якою займалася пресова дискусія на тему польсько-українських взаємин із часів перебування уряду ЗУНР. у Відні: ця дискусія займалася зовсім чим іншим і що інше мала на меті... Про засідання сойму з 3. ц. м. були дві окремі статті у „Ділі" (автор не добачив ні одної) — і т. д. Нотуючи цю новину редакції „Ґаз. Польскої" в заведенні у себе відділу оглядів української преси, зазначуємо що требаб вести цей відділ справді совісно, бо тільки тоді він може оправдати своє істнування.

„Катерина" Аркаса на радіо.

НЮ-ЙОРК, 30. жовтня (Вл. кор.). Вчорашня програма Базару „Сурми" була одною з найбільш інтересних, які передано дотепер на стації WOV. Була це „Катерина" Аркаса на основі поеми Шевченка. Поодинокі ролі були попереджені рефератом про Катерину по українськи й по англійськи, а співи пані М. Гребенецької (Катерини), п. Гребенецького (в ролі батька), пані Е. Корнатової (в ролі матері) і п. Великанова (в ролі Андрія) викликали у слухачів велике зворушення. Програму закінчено співом „Україно наша мила" з опери, а в хорі взяли участь крім згаданих артистів ще й пані Дора Стеценко. — В наступну неділю, в год. 9., з тієї самої стації буде передана діточа опера „Коза Дереза" М. Лисенка, виведена „угро-руським" діточим хором під управою гром. Палажія з церкви Пр. Д. Марії при 13 вулиці.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 1880-?

— **Українська „Трикотарня"** Львів, Косцюшка 3, виконує замовлення по значно нижчих цінах з найкращої вовни. 434 10-7

— **Звертаємо увагу на віджибну вартість шляхетних сирів.** При цій нагоді можемо поділитися відрадною вісткою, що всі роди сирів найкращої якости виробляє вже сироварня „Маслосоюзу". Жадайте у всіх крамницях лише сирів, виробу „Маслосоюзу" з охоронним знаком М. С. 827 1-1

— **Увага!** У четвер 17. ц. м. в школі танців Т. Витвицького продовжена година танців. Новий танець „танганіля" і добра музика. 763

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (254) число „Діла" впало жертвою конфіскати за одно речення з новинки про протижидівські ексцеси у Львові. Є це 36 конфіската нашого часопису цього року.

— **Ресторан і каварня у „Народній Гостинниці"** починає прибирати довоєнний вигляд. Тепло, чисто, добра служба, смачна кухня — все це притягає щораз більше гостей і каварня стає осередком українського товариського життя. На цей раз управа гостинниці щасливо трапила на арендаря, господаря каварні та ресторану, який своєю солідністю та довголітньою практикою дає запоруку, що цей льокаль притягне якнайдобірніше товариство і пригадає землякам найкращі часи його розвитку. Ресторан і каварня мають тепер назву „Уніон".

— **Виборчі протести перед судом.** Найвищий суд у Варшаві розглядав на тайному засіданні формальну сторону трьох протестів соймових виборів у виборчій окрузі ч. 54 (Тернопіль). Рішено переказати протести на явне засідання, що відбудеться 16. січня 1933 р. Розглядані протести проти виборів з округи ч. 55 (Золочів) переказано на явне засідання, що відбудеться 9. січня 1933 р.

— **Іспит зрілости для екстерністів.** Кураторія львівської шк. округи повідомляє, що повні і доповняючі гімназійні іспити зрілости для екстерністів відбудуться у весняному речинці 1933 р. в березні і квітні. Подання вносити до Кураторії до 31. грудня ц. р. До вимаганих документів належить доказ вплачення іспитової такси у квоті 60 зол.

— **Кари за вуличні ексцеси.** У звязку з останніми вуличними ексцесами у Львові укарано в адміністраційно-карній дорозі 19. студентів, з того 10 з університету, 7 з політехніки і 2 з дер

жавної технічної школи. Після проголошення присуду всіх випущено на волю. Незалежно від того присуду 16 студентів стане ще перед карним судом за зібговнище і замах на чуже майно. Четвірьох студент в відставлено в розпорядження прокуратора окружного суду. Крім того всіх студентів, що брали участь в демонстраціях, академічна влада потягне до дисциплінарної відповідальности.

— **Отже не горільня.** У звязку з вістками про викриття тайної горільні в мешканні скарбового урядовця К. Ступницького у Львові з авторитетної сторони стверджують, що ця вістка не відповідає правді. Найдений апарат служив до виробу етеричних олійків, а в чотирьох фляшках була не горівка, тільки вода до обливання світів.

— **Вломники при роботі.** В ночі на 14. ц. м. незнані злодії вломились до Банку Кооперативного в Бориславі і розбивши касу, вкрали коло півтора тисячі зол. — З канцелярії адв. Сроковського і нотаря Голуба у Львові вкрали вломники 1000 зол.

— **Самогубство гімназиста.** У Винниках під Львовом застрілився учень VII. гімн. кл. Владислав Бущак, син місцевого господаря. Причиною самогубства була невилічна грудна недуга, на яку нездужав від кількох років.

— **Новий „дом людови"** посвячено в Курянах пов. Бережани. Одночасно посвячено теж стрільницю місцевого стрілецького союзу. Крім бережанського старости Гольчевського промовляв теж господар Андрій Гриців, як подає ПАТ, від „українського громадянства".

— **Фальшівники монет.** В окружному суді в Перемишлі відбулася розправа проти трьох сільських фальшівників монет, що літом ц. р. виробляли і пускали в обіг дво- й однозолотівки та 50-сотиківки. Одного фальшівника увільнили, Петра Круля засудили на два роки, а Мих. Труша на 6 місяців вязниці.

— **Застрілив людину як зайця.** Власник маєтку Мислів пов. Луків, дідич Хвалібуг стрінув на своїх полях дикого стрільця Кравчика. Вбивник оповідає, що на заклик, щоби віддав зброю, Кравчик змірився до Хвалібога з дубельтівки. Випереджаючи Кравчика, Хвалібуг у власній обороні вистрілив і положив його трупом на місці.

— **Звірський злочин.** На цвинтарі в Журавиці пов. Перемишль найшли трупа служниці Марії Керута, заколеної ножем. Слідство ствердило, що якийсь драбуга завів дівчину на цвинтар, знасилував її, а відтак убив кільканацятьма ударами ножа.

— **Загадочний труп.** В лісі косівського повіту поліція підчас погоні за бандитами найшла трупа 55-літнього Федора Веприка, знаного з того, що в 1926 р. був засуджений на кару смерти, яку перемінили йому на досмертну вязницю. Після пятьох років наслідком амнестії Веприк вийшов на волю і займався дальше бандитизмом. Яким способом згинув у лісі, викриє мабуть слідство.

— **Страшна будівельна катастрофа** склалася при вул. Крохмальній у Варшаві. У броварі Габербуша і Шілього завалилась досвіта стіна магазину, в якому находилися величезні запаси ячменю. Маса цегли та ячменю звалилася на сусідній партеровий дім, в якому було 7 мешкань, занятих 33 особами. Дім був деревляний і під тягарем заваленої стіни теж завалився, присипуючи усіх мешканців, що майже всі ще спали. На ратунок наспіла пожежна сторожа, яка добула спід гори румовища 18 убитих осіб і 11 ранених. Слідчі доходження мають ствердити, хто є виновником катастрофи. Нема сумніву, що відповідальним за катастрофу є бровар Габербуша.

— **Ще одна будівельна катастрофа.** В Лодзі при вул. Головній завалилася стеля в мешканні на першому поверсі. Спід румовища добули тяжко потовчених чоловіка і жінку Вольських і 3-літню дитину.

— **Протижидівські ексцеси на Поморю.** Безробітні в Старогарді на Поморю під впливом ендецької агітації напали підчас ярмарку на жидівських купців і побили кільканацять осіб. Коли поліція хотіла зробити порядок, напасники звернулися проти поліції, наслідком чого одного поліцая тяжко потурбовано.

— **Молода Україна в Шикаго.** Шикагівський тижневик „Січ" повідомляє: „Молода Україна" почала жити в Шикаго старанням о. Андрея Труха, ЧСВВ., який скликав усю молодь у вівторок, 18. жовтня в церковній салі і заложив це нове товариство. Було присутніх 170 осіб. Духовним провідником став о. Тоух. Організація буде поділена на відповідні секції й має зорганізувати всю молодь. Старші українці можуть належати як спомагаючі члени. Організація має постаратись про своє майно, головно українську бібліотеку.

— **Радіовий концерт латвійської музики.** У звязку з латвійським національним святом варшавська радіостація надасть 18. ц. м. в год. 18.30 авдицію латвійських пісень. Латвійська мистецька музика має щойно відмедавна свою окрему історію. Позатим усе тільки народні пісні. В латвійському музичному житті незвичайно жива є культура хорового співу.

— **Відгомін перемиської облоги.** З Будапешту повідомляють, що біля мосту Маргарети відкрито врочисто памятник у честь мадярських вояків, що полягли під Перемишлем підчас світової війни.

— **Хор австрійських хлопців в Америці.** Австрійський хлопячий хор „Ді Вінер Зенгеркнабен", зложений з 22 9—11-літніх хлопців, приїхав на пописи до Америки. Як хор приїхав голяндським кораблем Статендам, йому на стрічу вийшли німецькі товариства з Ню-Йорку й Ню-Джерзи. З хором приїхав також священик о. Шмідт і управитель хору д-р Юрій Гробер, а також і доглядачка. Цей хор, зорганізований в Австрії ще 1498 р. з наказу монарха, має велику минувшину. В ньому співав колись Гайдн, Шуберт і Моцарт. Недавно виступав він у Римі перед св. Отцем. Після короткої поїздки по полудневих містах хор виступить в одним з нюйоських театрів.

— **Смерть визначного шахіста.** В Льондоні помер славний англійський шахіст Ейтс (Yates), що визначився в кількох міжнародніх шахових турнірах.

— **Щоб не платити податку.** 70-літня громадянка в Петерсон, Н. Дж. эбурила свій дім, бо не могла заплатити 1000 дол. податку. Вона сказала, що незабаром ціле місто переміниться у цвинтар через податки.

— **Амоняк на Юпітрі.** „Ді Умшав" повідомляє, що астроном Вільзт в астрономічній обсерваторії в Гетінзі ствердив на основі спектральної аналізи істнування амоняку в атмосфері планети Юпітра.

РУЗВЕЛЬТ ДАВ ВИМИНАЮЧУ ВІДПОВІДЬ.

ЛЬОНДОН, 15. 11. ПАТ. Рузвельт відповів на Гуверову телеграму, яка його запрошувала на конференцію до Білого Дому в справі воєнних довгів. Відповідь не є вдоволяюча й має виминаючий характер. Рузвельт принципіяльно приймає Гуверове предложення, одначе відсуває стрічу на пізніше. Він заявив, що віддзджає до своєї посілости в стейті Джорджія, щоби там відбути політичну конференцію з демократичними провідниками теперішнього конгресу. Радить теж Гуверові, щоби також конферував із провідниками конгресу, бо справи, висунені британською та французькою нотою вимагають в оконечнім наслідку відповідальність, яку можуть узяти на себе лише чинники, що матимуть виконуючий та законодатний авторитет. Рузвельт пересуває це рішення на відповідальних провідників конгресу, які почасти вже заявилися відмовно. Тому сумнівне є, щоби В. Британія на випадок відложення довгів в останній хвилині, могла покористуватися повним добродійством, яке для госп. поправи мала би негайна прихильна відповідь Злучених Держав.

ТРОЦЬКИЙ ПОЇХАВ ДО КОПЕНГАГЕНУ.

СТАМБУЛ, 15. 11. ПАТ. Троцький з родиною виїхав до Копенгагену через Марсилію італійським кораблем. Виїзд Троцького держали в тайні.

ЖЕРТВИ ТАЙФУНУ.

ТОКІО, 15. XI. ПАТ. Число погибших підчас тайфуну доходить до 100. Наслідком перервання телефонічної та телеграфічної комунікації нема подробиць.

ЗА РЕВІЗІЮ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

НЮЙОРК, 15. XI. ПАТ. Голова Федерації Праці Ґрін поручає знову ревізію справи воєнних довгів і зазначує: коли редукція довгів потрібна для інтересів Зл. Держав і має причинитися до поправи госп. положення у світі, то ми вповні її піддержуємо.

ПРИСУД НА Б. ПОСЛА О. КОГУТА.

У вівторок пополудні проголошено присуд у процесі проти б. берестейського вязня б. пос. УСРП. д-ра Осипа Когута. Його засудили на 5 місяців вязниці з припиненням кари на 5 літ.

Дивогляди.

Весь уряд парохіяльний помер.

Маємо перед собою такий документ. Редакція „Рідної Школи" вислала 21 число свого журналу на адресу „Хв. Уряд парохіяльний. Жуличе". Журнал прийшов назад із таким дописком: Adresat nie przejmuje, Bo umarł. Zwierzchność gminna Żulice.

Літературний куток.

Маємо нового лавреата Нобля: вся наша Академія Наук може радити, як транскрибувати ті складні звуки, які чуємо коли його прізвище вимовляють англійці: Джон Ґельсуорті. — уеті, — уезі... — все одно не схопиш буквами.

Лавреат з усіма прикметами клясичного письменника. Якщо цього року приходила черга на Англію, тоді „академічні" дані були за ним найсильніші. Заповіт Нобля каже про нагороду за останій великий твір і саме при цьому пункті міг дотичний референт вказати на довгий цикль „Саги Форситів" Ґельсуортія.

Кіплінг і Шов мають уже „Нобля"; Конрад і Беннет — померли; Уельс перемішує літературні твори завадто журналістикою і кидається на всі боки; Честертон і Баррі не мають одного гармонійного універсального твору; те, що про цих трьох, можна сказати і про всіх інших талановитих і чільних англійських письменників.

Ґельсуорті має 65 літ; скінчив Оксфорд, починав від правничих студій. Від 1898, першої своєї повісти, працює тільки як письменник. Щойно у 1904, повістю „Острів фарисеїв" здобував собі імя; від 1906 „Людиною власности" починає цикль „Саги Форситів", за яку дістав нагороду: до неї належать повісті „Індійське літо Форсита", „У суді", „Прокид", „До винайму". Була це широка побутова картина середньої англійської кляси в добі Вікторії та Едварда, зі соціяльними проблемами. До неї належать і дальші повісті „Сільський дім", „Братерство", „Патриція", „Темний квіт". У 1924 р. почав Ґельсуорті цикль із повоєнної доби: „Срібна ложка" і „Лебедина пісня". Він відомий теж як талановитий драматург, пєсами: „Срібна скринька", „Радість", „Суперництво", „Справедливість", „Голуб", „Найстарший син", „Втікач", „Зуб за зуб", „Льояльність", „Ліс".

Ґельсуорті — спокійний глядач, вражливий на зміну атмосфери, звичаїв, поглядів, людських характерів; задовольняється простим малюнком конфліктів у роді повістей Турґенєва, полишаючи на боці немеві загальні проблеми людської

психольоґії. Його суспільна сатира кінчиться на критиці, на легкій іронії моралїста, що примирився з життям, його герої це реальні, яко мога пересічні люди, що не всилі зірвати зі своїм середовищем, хоча бачуть його хиби і протестують проти його затхлої тісноти. Цею своєю рисою Гельсуорті наскрізь англійський: він умів поєднати широкий ліберальний погляд поступової людини, вражливої на нові ідеї сучасности зі сильним привязанням до традиції.

„Саґа Форситів“ це щось у роді Золевих „Руґон-Макартів“. І тут маємо ідею унаслідження з поколїння в покоління поглядів і вірувань, з якими людям так важко розстатись. Гельсуорті показує нам при цьому, як важко відбувається процес зближення ріжних суспільних кляс і одиниць вихованих у ріжній атмосфері. Із думкою про вплив суспільного середовища, законів, інституцій, звичаїв та обичаїв він підпорядковує одиницю всім тим силам і звязує з ними. Тому то його повісті не змальовують виїмкових, могутніх типів і не дають волю індивідуальній уяві. Це головно „документи життя“. *м. р.*

ЧИ ВИ ЗЛОЖИЛИ ЛИСТОПАДОВИЙ ДАР УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ?

Дописи.

БУРШТИН. **(Просвітянське життя. — Концерт в честь І. Франка).** Усюди в нашому життї є моменти заломання і підйому. Такий то саме період застою перейшло просвітне життя Бурштинщини, вступаючи виразно в нову стадію активности і підйому. Багато тут винуватих, що Бурштин так наче заснув був, та найбільше, здається, винен урядовець місц. філії „Просвіти“, який не вмів оживити освітнього життя в повіті. Та від нових заг. зборів філії, які відбулися мин. місяця, повіяло іншим духом і є надія, що Бурштинщина наздогонить те, чого не зробила раніше. Новий виділ філії під проводом мец. д-ра О. Скульського зачав уже живу акцію для віднови прос. життя в окрузі і своїм особовим складом дає запоруку, що те життя вийде на ширші, вільніші шляхи, що тепер, в часі важкого положення „Просвіти“, є вже просто останньою конечністю. — Дня 13. ц. м. витав Бурштин милих гостей. А саме приїхав сюди хор з Войнилова з концертом у честь Франка. Програма була багата і назагал виконана бездоганно. Гарно булоб, колиб бурштинці зреванжувались і влаштували якусь імпрезу у Войнилові.

ЯВОРІВ. **(Смерть батька одного арештованого. — Переміни в судівництві. — Памятник композиторові національного гимну. — Перегляд інтеліґенції. — Крадіж в українській гімназії).** Дня 12. ц. м. поховано в Яворові батька арештованого у звязку з відомими подіями в Яворові в місяці жовтні ц. р. Семена Менди. Старенького й недужого добили останні події, особливо ревізії в його домі та арештування його сина. Семен Менда разом з Остапом Линдою, Федором Періуном, Василем Говдою (старшим) і Вол. Грабовським сидять досі у Перемишлі. — У звязку із недавніми редукціями суддів переведено на емеритуру в Яворові суддю-українця Вол. Кравчича, а в Краківці суддю-українця Вол. Михалевича. — Вже два роки лежить памятник композитора о. Мих. Вербицького, пароха в с. Млинах коло Краківця, на землі на цвинтарі коло його гробу. Т-во „Бандурист“ зі Львова мало в пляні відслонити цей памятник тому два роки; вже навіть було підготоване відповідне свято і громадянство поробило деякі видатки — тимчасом відслонення памятника не відбулося, бо — не було на час дозволу влади. Маленький запит: Коли Т-во „Бандурист“ покінчить ту справу? — По наших товариствах тепер замітити можна одно невідрадне явище: багато наших свідомих громадян не платить як слід своїх вкладок та датків або й узагалі не належить до наших економічних чи культурно-освітніх установ. Це явище треба конечно зліквідувати. В тій цілі ладиться в Яворові загальний перепис наших видних громадян із подрібним виказом їхньої жертвенности та платности вкладок до товариств. Виявляється при тім, що чимало дуже добре ситуованих людей живе одинцем і не приносить собою буквально ніякої користи нашому народові як цілости. Найвищий час їм пригадати, що людина є суспільним сотворінням і живе як член громадянства. — В українській гімназії „Рідної Школи“ ім. Осипа Маковея в Яворові обікрали незловлені досі злодії фізикальний кабінет на 400 зол. При теперішній господарській скруті це теж удар у це заведення. — **М. Т.**

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Бурштина: За прислане щиро дякуємо. Прохаємо писати й дальше.

Вп. К. Чайка, Відень: Обі Ваші статті цінні, на жаль, тепер не можемо їх використати, бо завалені актуальним матеріялом. Коротшу статтю помістимо може небавком, довшу евент. в різдвяному числі.

Вп. Дописувачеві з Отинії: Допис добрий, тимбільше, що короткий. Одначе в ч. 254 „Діла“ ми помістили допис з Отинійщини іншого автора, в якому подано вже дещо з того, що є у Вашому дописі. З Вашими думками про тих, що самі роблять собі рекляму, погоджуємося, на жаль не маємо змоги всього провірити. Дописи, що з якогонебудь огляду викликують сумнів, ідуть до коша; сумнівні місця вичеркуємо. Очевидно — і це не все помогає.

Вп. Дописувачеві з Товмача: Допис Ваш, як і інші, зложений у друкарні давно, а появляється спізнено через навал іншого матеріялу.

Вп. Дописувачам з Познаня, Кракова і з Бельгії: Дописи про студ. життя помістимо в найближчих днях.

—o—

СПОРТ.

КОПАНИЙ МЯЧ НА ПРОВІНЦІЇ.

БОРИСЛАВ. **Білі — Підгіря (Дрогобич) 3:0 (1:0).** 8. XI. Змагання товариські.

ДРОГОБИЧ. **Підгіря — Ґвязда 3:1 (2:1).** Змагання за перехідну чашу Дрогобича. Заслужена перемога нашої дружини. Суддя п. Гейда перервав змагання 15 мін. перед кінцем з причини неспортової поведінки деяких грачів і виступу публики на грище. Видців понад 500.

КАЛУШ. **Чайка — ТУР 2:1 (2:0).** Змагання товариські. Чайка мала ввесь час замітну перевагу, одначе з причини розмоклого грища не зуміла добути вищої перемоги.

ТЕРНОПІЛЬ. **Єгуда — Поділля 3:1 (1:1).** Змагання товариські. Суддював п. Марґулес.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.89.75.

В міжбанкових трансакціях платили за: НюЙорк 8.9140—8.9190, Льондон 29.65—29.75, Ціріх 171.60—172, Прага 26.38—26.43, Берлін 211.50—211.90, Париж 34.94—35. — На акційній біржі нотували: долярівки 50.75, 4-прц. листи заставні Акц. Б. Гіпот. 31.50, 4 і пів проц. Б. Краєв. 44 зол.

ЗБІЖЕ.

Пшениця двірська 25.75—26.25, пшениця збірна 22.75—23.25, жито одноціле 15.25—15.75, жито збірне 14.25—14.50, ячмінь бров. 15.00—16.00, ячмінь на мливо 11.50—12.00, ячмінь двір. 13.50—14.00, овес двірський замоклий 15.00—15.50, овес збірний 14.00—14.50, кукурудза краєва 14.50—15.00.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 15. XI. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 21—23 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 7·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 16. XI. год. 7.30 веч. Концерт чілійця піяніста Клявдіо Арау.

Четвер, 17. XI. год. 7.30 „Занадто правдиве, щоби було добре“.

Пятниця, 18. XI. год. 7.30 „Занадто правдиве, щоби було добре“ (закуплена вистава).

Субота, 19. XI. год. 7.30 веч. Опера.

Неділя, 20. XI. год. 12. в пол. „Піноккіо“ байка для дітей

Неділя, 20. XI. год. 3.30 попол. „Марія“ (зниж. ціни).

Неділя, 20. XI. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре“ (Абон. 3).

Театр Ріжнородностей.

Гостинний виступ Українського Театру ім. Тобилевича.

Середа, 16. XI. год. 7.45 веч. „Сорочинський ярмарок“ нар. песа на 4 дії за Гоголем.

Гостинний виступ Українського Театру ім. Тобилевича.

Четвер, 17. XI. год. 7.45 веч. „Бродвей“ песа в 3 діях Денінга й Дебота.

Пятниця, 18. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (премієра — Абон. 3).

Субота, 19. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (Абон. 3).

Неділя, 20. XI. год. 3.30 попол. „Олімпія“ (ціни зниж. — Абон. 2).

Неділя, 20. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (Абонам. 3).

Кіна.

АДРІЯ: „Пат і Патахон як пеховці“ і „Мароко“ (з Марленою Дітріх).

АПОЛЬО: „Непотрібна“.

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі“.

КАСІНО: „Пісня ночі“.

КОЛІСЕЙ: „Люди на ґлїці“, ревія „Весело жий“.

КОПЕРНИК: „Біляве Венера“ (з Марленою Дітріх).

МАРУСЕНЬКА: „Біляве Венера“ (з Марленою Дітріх).

МІРАЖ: „Трейдер Горн“.

ОАЗА: „Мексиканка“ й ревія.

ПАЛЯС: „Ц. к. команда сердець“ (сценарій Рода Роди).

ПАН: „Бомби над Монте Карльо“.

ПАСАЖ: „Карменчіта“, звук. комедія та тижневик.

ПРОМІНЬ: „Магараджева фаворита“ й ревія.

СТИЛЕВЕ: Власта Буріян: „Під кураторією“.

УТІХА: „Кво вадіс“ з Емілем Янінгсом.

ХИМЕРА: „Бунт молодости“.

Закордонне радіо.

Середа, 16. листопада 1932.

Ляйпціґ (389,6) 20.15 „Реквієм“ Вердія, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, **Брно** (341,7) 20.00 Симф. концерт, **Гамбург** (372,2) 12.40, 18.00 Концерт, **Рим** (441,2) 13.00, 20.45 Концерт, **Рига** (525,4) 16.00 Концерт солістів, 20.15 Спів, Марія Куренко, **Мінхен** (532,9) 13.00, 19.05 Концерт, 17.00 Спів, Роза Вальтер, **Будапешт**(550,5) 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 14.30, 15.00, 16.35, 19.00, 24.00 Концерт.

Четвер, 17. листопада 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.00 Спів, Ґагарін, 21.10 „Ґец фон Берліхінґен“ песа Ґетого, **Мілянo** (331,4) 11.15 Музика, 20.30 Комедія, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера, **Білгород** (430,4) 16.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 „Міньон“ оп. Томаса, **Прага** (488,6) 15.30 Спів, 21.00 Концерт, **Відень** (517,2) 19.55 „Кавалір рожі“ оп. Р. Штравса, **Харків** (937,5) 12.15 Концерт, 24.00 Звуковики. **Париж** (1724,1) 13.20, 21.45 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 16. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 17.15 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.40 Господарський комунікат, 16.00 Для дітей: „Танцювала риба з раком“, „Загадки“, 16.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Про комізм“, 17.00 Відчит для учителів, 17.40 „Зимові моди“, 18.00 Легка музика, біжучі вістки, 18.55 Літер. балачка, 19.10 Всячина, 19.30 „Чи театр потрібний сучасній людині“, 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 Пісні й баляди, Арт. Біччо (бас), 20.25 Спів, Добровольська (сопран), 20.40 Мандоліністи, 20.55 Спорт, 21.05 Солісти, 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.40 Відчит у чужій мові, 22.55 Комунікати.

Четвер, 17. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 Грамофон, 12.30 Метеор. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.40 Господ. комунікат, 16.00 „Столовий теніс“, 16.15 Лекція фр. мови, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Що й як читати, 17.00 Грамофон, Техн. скринька, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, Спорт, 18.30 Серед книжок, 18.40 Спів, Ром. Циганік (тенор), 19.00 „Дона Марія“ фейл., 19.15 Всячина, 19.30 „Кузні інтелекту“ Бой-Желенського, 19.45 Прес. рад. денник, 21.30 „Небожеська комедія“, 23.00 Комунікати, 23.05 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

3 кімнати до винайму на бюра в домі „Народньої Гостинниці“ на 1-ім поверсі при вул. Косцюшка ч. 1 а від 1. грудня ц. р. Ближчі інформації в Дирекції, Косцюшка ч. 1 між 5—6. попол. 815 2-3

На політичних вязнів складаю 25 зол. звернених мені п. Татухом, які я вручив на видатки п. З. Косака. **Іван Доскоч з Дрогобича.**

Українська Щадниця в Перемишлі подає отсим до відома, що від щадничих вкладок платитиме від 1. січня 1933: 1) від ульокованих на час менше одного року з правом виповідження бажаної квоти (задержуючи установлені речинці виповідження) а) у твердій (доляровій) валюті 4 проц. у річнім відношенні; б) у золотовій валюті 5 проц. у річнім відношені. 2) від ульокованих щонайменше на один рік (причім виповідження не може бути зголошене перед упливом цілого першого року) а) у твердій (доляровій) валюті 5 проц. у річнім відношенні; б) у золотовій валюті 6 проц. у річнім відношенні. 836 1—1

Комунікат. Подаємо до відома П. Т. Громадянства і Кружків „Р. Ш.“, що п. Іван Бас є управнений до інкасування вплат на наш рахунок. В найближчих днях вводимо бльочки „Рідної Школи“. Список фірм, які приймуть бльочки „Р. Ш.“, оголосимо в пресі. — **Повітовий Союз Кружків „Р. Ш.“ у Львові.** 837 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, коцдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. 561—7

ТОРБИНКИ жіночі зі шкіри — великий вибір — найдешевше в робітні римарсько-ґалянтерійній **М. Барера, вул. Сикстуська 2.** 370 19—31

ЧИ МОЖНА десь краще провести час, як у цукорні Д. Стецькова, Миколая 7 при добрій каві та тісточках? 758 1-1

СТРІЛЕЦЬКІ ПІСНІ на мішаний хор Ярославенка, по 2 золоті випуск, продають книгарні. 835 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

Фото-Радіо-Паляс, Львів, пл. Марійська ч. 8.

740 (Дім Шпрехера). 7—30

Фіранки і дивани

у великім виборі можна набути у фабричнім складі ГУРТ І ДЕТАЛЬ, Ягайлонська 20-22. Ціни фабричні. Для функціонарів державних і приватних знижка.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.